

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК ШЛЯХ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Когут В.І., студентка 5 курсу
Національного університету харчових технологій,
Салавор О.М., к.т.н., доцент кафедри біохімії та екологічного контролю, науковий керівник
м. Київ, вул. Володимирська 68, Україна
vika_kogut@inbox.ru*

Сучасна, могутня держава потребує застосування обґрунтованої екологічної політики, побудованої на основі дії економічних важелів за умов децентралізації всієї системи управління країною і переходу на ринкові механізми керування економікою з урахуванням принципів сталого розвитку, реалізацію яких забезпечує механізм екологічного менеджменту (далі – екоменеджменту).

Механізм екоменеджменту – це сукупність засобів впливу на формування безпечних екологічних умов життєдіяльності людини та на екологічні наслідки діяльності підприємств. На практиці механізм екоменеджменту реалізується за допомогою інструментів екоменеджменту. Інструменти екоменеджменту – це засоби впливу на соціально-економічні процеси, які дозволяють мінімізувати негативні наслідки в результаті виробничої діяльності підприємств. До інструментів екоменеджменту відносять екологічний аудит, стандартизацію, сертифікацію, екологічну експертизу. Як важелі впливу на збереження і формування безпечного довкілля також виділяють екологічний маркетинг та інжиніринг.

Екологічний аудит (далі – екоаудит) – це системний незалежний процес оцінювання об'єкта екоаудиту для встановлення відповідності видів діяльності, заходів, умов, системи управління навколишнім природним середовищем вимогам законодавства. В сучасних реаліях в Україні екоаудит перебуває на етапі становлення. В той час як за міжнародними стандартами він є невід'ємною стадією передінвестиційної оцінки ризиків, обов'язковою процедурою оцінювання вартості підприємств, що приватизуються тощо. Діяльність екоаудиту регламентується стандартами серії ДСТУ ISO 14000, зокрема 14010, 14011, 14012, ДСТУ ISO 19011 та Законом України «Про екологічний аудит».

Екологічна експертиза - це науково-практична діяльність, що ґрунтується на міжгалузевому екологічному дослідженні, аналізі, оцінюванні передпроектних, проектних та інших матеріалів та об'єктів, реалізація і діяльність яких можуть чинити негативний вплив на стан довкілля, і підготовці висновків про їх відповідність певним нормам і правилам.

Сертифікація - це вид діяльності, спрямований на системну перевірку об'єкта сертифікації з метою підтвердження того, що виріб, послуга, процес тощо відповідають вимогам стандартів або інших нормативних документів. Екологічна сертифікація є інновацією за сутністю та змістом і розвивається в Україні в напрямках сертифікації систем менеджменту якості, екоменеджменту, НАССР тощо. Законодавчою базою створення і функціонування національної системи сертифікації України є Закони України «Про захист прав споживачів», «Про охорону праці», «Про підтвердження відповідності», «Про стандартизацію». Для виконання робіт із сертифікації, атестації та акредитації застосовуються державні стандарти, гармонізовані з європейським – ДСТУ 2462-94, ДСТУ EN 45011-98 та ін.

Стандартизація – це діяльність, спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкування у певній галузі через встановлення нормативів для обов'язкового загального і багатократного використання стосовно об'єктів, явищ, процесів тощо.

Екологічний маркетинг – це ринково орієнтована функція екоменеджменту у складі загальної системи маркетингу підприємства, що спрямована на визначення, прогнозування і задоволення споживчих потреб в екологічно чистій та безпечній продукції. Завданням екологічного маркетингу на підприємстві є створення умов для екологічної модернізації виробництва, пристосування виробництва до екологічних вимог ринку, розробки екологічно чистої продукції, отримання додаткового прибутку за рахунок екологізації виробництва.

Екологічний інжиніринг – це еколого-інженерна діяльність, що має на меті техніко-еколого-економічне обґрунтування комплексу заходів та їх виконання, які спрямовані на екологічну модернізацію виробництва. Екологічний інжиніринг дозволяє реалізувати ідею сталого розвитку будь-якого промислового підприємства, здатну одночасно скорочувати шкідливий вплив на навколишнє середовище і підвищувати ефективність технологічних процесів.

Висновок. Існуюча система вітчизняного екологічного управління не відповідає сучасним вимогам і потребує розробки ефективного економічного механізму екологобезпечної діяльності, одним з основних елементів якого є впровадження системи екоменеджменту. Хоч в Україні й існує законодавчо-правова основа для реалізації системи екоменеджменту, питання її ефективного впровадження набуває особливої актуальності з метою забезпечення екологічної безпеки підприємств та їх сталого економічного розвитку.